

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ З ВИКОРИСТАННЯМ СИСТЕМИ GOOGLE SCHOLAR

В умовах переходу до інформаційного суспільства вміння працювати з даними, зібраними з різних джерел, аналізувати їх, співставляти, узагальнювати та робити аргументовані висновки з метою розв'язання професійних завдань стають особливо актуальними. Збільшення обсягів професійної інформації та її ускладнення, вимагає відповідної підготовки майбутніх докторів філософії, що полягає в формуванні інформаційно-аналітичних умінь як складової їх ІК-компетентності.

Проблемі формування умінь пошуку, обробки та використання інформації приділяється все більше уваги у науковій літературі. Велике значення для розкриття основ формування зазначених умінь мають роботи: Т. Олійник, А.В. Тягло, Т.С. Воропай, А. Коржуєва, Е. де Боно, Дж. Мак-Пека, М. Ліпмена, К. Мередіт, Д. Халперн, Є. Полат, Дж. Стіла, Ч. Темпла та інших. Ними розроблені, зокрема, загальні засади та особливості формування і застосування інформаційно-аналітичних умінь у різних сферах діяльності, склад і характеристики умінь ефективної роботи з інформацією (Дж. Мак-Пек, Е. де Боно, Д. Халперн). Деякі педагогічні та методичні аспекти досліджуваної проблеми, а саме вимоги та стратегії формування та розвитку інформаційно-аналітичних умінь в системі вищої освіти, висвітлені у роботах Т. Олійник, Дж. Стіла, Ч. Темпла та ін.

Тому актуальним завданням підготовки молодих науковців є розвиток інформаційно-аналітичних вмінь і навиків відбору, структуризації, верифікації, використання та передачі інформації у зовнішнє середовище.

У науковій літературі є багато визначень поняття «інформаційно-аналітичні вміння». М. Ліпмен під інформаційно-аналітичними вміннями розуміє здатність аналізувати точки зору учасників навчального процесу, висувати та захищати власну точку зору стосовно певної проблеми [1]. Такий підхід не включає ряду необхідних для професійно спрямованої діяльності вмінь, як, наприклад, вміння працювати з інформаційними джерелами, дослідницькі вміння та ін.

Е. де Боно інформаційно-аналітичні вміння розглядає як здатність аналізувати інформацію з позицій логіки та особистісно-орієнтованого підходу, щоб застосувати отриману інформацію для стандартних та нестандартних ситуацій, питань та проблем. Всебічний та глибинний аналіз запропонованої нестандартної ситуації, на думку дослідника, має на меті прийняття незалежних, виважених рішень на основі різнобічних продуманих аргументів [2].

Погоджуємось із визначенням Є. М. Карпенко, що інформаційно-аналітичні вміння – це інтелектуальне новоутворення, що полягає у здатності знаходити, досліджувати, аналізувати потрібну інформацію та ефективно застосовувати її у власній професійно спрямованій діяльності. Серед найважливіших характеристик інформаційно-аналітичних умінь найбільш професійно зорієнтованими автор вважає відкритість до нової інформації, нестандартних способів розв'язання поставлених проблем, здатність до формування власних ідей на основі наданої інформації та обґрунтованого вибору між ними, всебічного та глибинного аналізу інформації, здатність до конструктивного діалогу на основі всебічного аналізу висунутих точок зору, направленість на самодіагностику в процесі формування власної системи знань [3].

Інформаційні та аналітичні вміння формують інформаційно-аналітичні здібності, які розглядаються науковцями та методистами як невід'ємна складова сучасної системи освіти.

Зокрема А.В. Горячов [4], серед найважливіших умінь роботи з інформацією виділяє такі:

- вміння визначати можливі джерела інформації та стратегії їх пошуку;

[Введіть текст]

- вміння аналізувати отриману інформацію, використовуючи різноманітні схеми, таблиці для фіксації результатів;
- вміння оцінювати інформацію з точки зору її достовірності, точності, корисності для вирішення проблеми (завдання);
- вміння визначати потребу в додатковій інформації, отримувати її, якщо це необхідно;

– вміння використовувати результати процесів пошуку: отримання інформації, її структуризація, аналіз та оцінка її надійності в контексті прийняття рішень та ін. []].

Розвиток інформаційно-аналітичних вмінь як складової ІК-компетентності майбутнього доктора філософії є необхідним під час навчання в аспірантурі та здійсненні аспірантами науково-педагогічних досліджень, що включають інформаційно-аналітичну діяльність.

Під *інформаційно-комунікаційною компетентністю аспіранта* як частиною професійної компетентності майбутнього доктора філософії розуміємо підтверджену здатність особистості на основі сформованих знань, умінь, навичок і ставлень автономно та відповідально використовувати засоби ІКТ в науково-дослідницькій діяльності під час навчання в аспірантурі, соціальної взаємодії та поведінки в інформаційному науково-освітньому просторі.

Зазначимо, що інформаційно-аналітична діяльність і розкривається через поняття «інформаційно-аналітичні уміння» та включає у себе такі процеси як: відбір інформації, аналітична обробка інформації, структуризація і систематизація інформації, перевірка на достовірність інформації, використання та передача інформації у зовнішнє середовище. На рис.1 зображено процес формування інформаційно-аналітичних умінь в результаті інформаційно-аналітичної діяльності майбутнього доктора філософії.

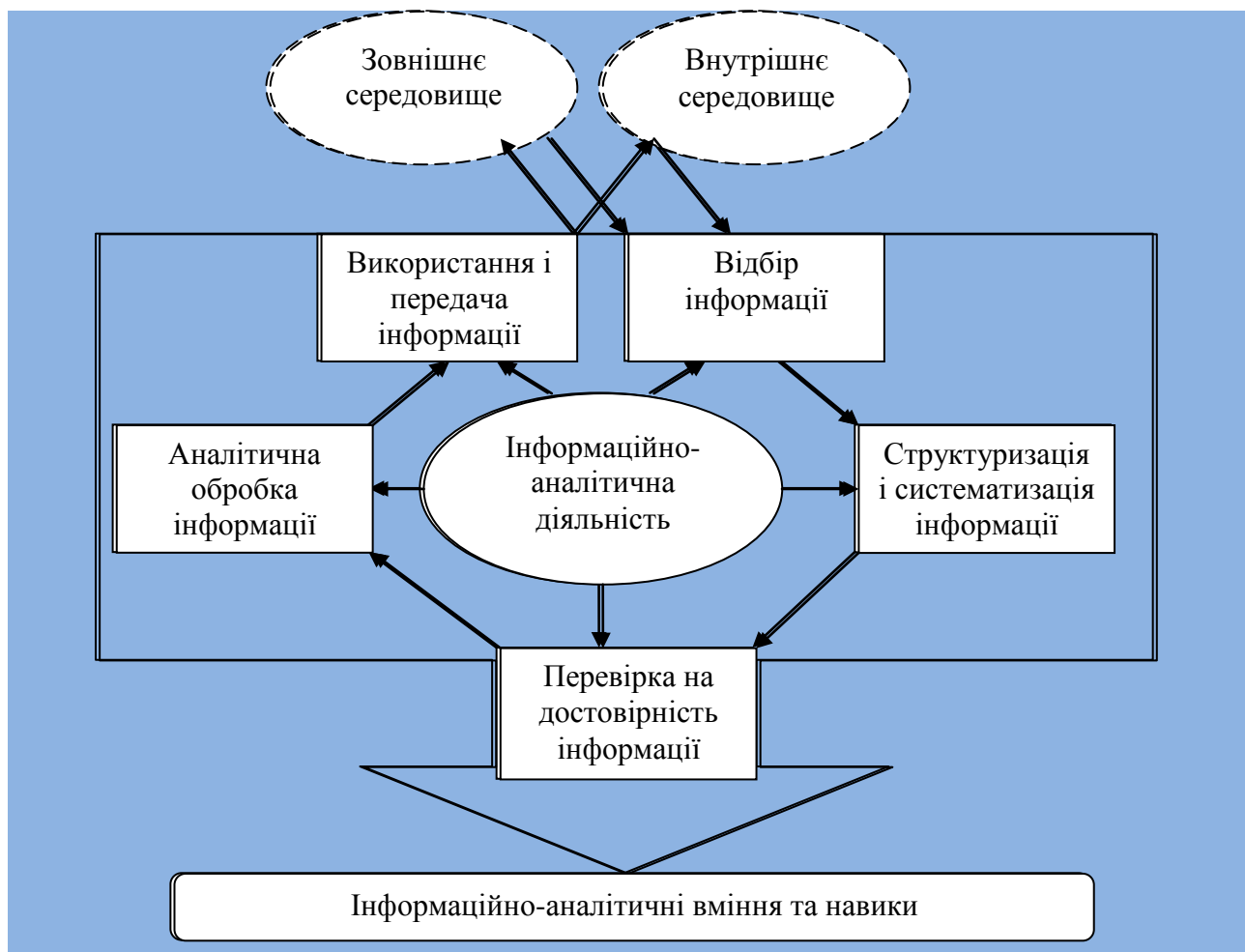

Рис.1 Процес формування інформаційно-аналітичних вмінь та навиків аспіранта

[Введіть текст]

Метою сучасної підготовки аспірантів і докторантів з використанням системи Google Scholar є набуття вмінь та навиків використовувати інформаційно-аналітичні сервіси системи, розширення інформаційно-комунікаційної компетентності, формування потреби в інформаційному середовищі, розвиток інформаційно-аналітичних вмінь (вміння відбирати, аналізувати, структурувати, систематизувати відомості та дані та перевіряти їх достовірність, а також ефективно застосовувати їх у власній професійній діяльності у контексті навчання впродовж життя).

Система Google Scholar – це пошукова наукометрична система, що функціонує у відкритому доступі. Крім того, Google Scholar є популярною, зручною у використанні, має україномовний інтерфейс, включає у себе максимальну кількість наукових журналів російською та українською мовами, розраховує індекс цитування публікацій і дозволяє знаходити статті, що містять посилання на ті, що вже знайдено, має функцію цитування наукових публікацій. Це якнайкраще дозволяє якісний моніторинг та розповсюдження результатів науково-дослідницької діяльності та її інформаційно-аналітичну підтримку. Використовуючи хмарні сервіси системи Google Scholar науковець отримує актуальні відомості про розвиток цікавої для нього галузі знань, формує перелік власних наукових публікацій, які репрезентують його як вченого, має можливість цитувати важливі для нього наукові роботи та обчислювати наукометричні показники, а мобільний доступ до сайту Google Scholar дає можливість науковцям використовувати систему у зручний для них час та у будь-якому місці, що є особливо актуальним в час стрімкого розвитку мобільних інформаційно-комунікаційних технологій.

Таким чином, Google Академія має здатність накопичувати знання та дає можливість вченому використовувати їх для розв'язання наукового пошуку та інформаційно-аналітичної діяльності. Це вимагає від майбутніх докторів філософії формування умінь ефективною роботи з відомостями та даними: зходити та відбирати потрібні відомості, аналізувати та оцінювати їх, робити обґрунтовані висновки та приймати виважені рішення, що забезпечує розвиток інформаційно-аналітичних вмінь як складової ІК-компетентності майбутнього доктора філософії.

Список використаних джерел:

- 1Lipman M. Thinking in education / M. Lipman // Cambridge Cambridge university press. – 1991. – 188 p.
- 2Dr. Edward de Bono. The Effective Thinking [Електронний ресурс] / Dr. Edward de Bono – Режим доступу до ресурсу: <http://www.edwdebono.com>.
- 3Карпенко Є. М. Формування інформаційно-аналітичних умінь майбутніх вчителів у процесі фахової підготовки: стан проблеми / Є.М. Карпенко // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2006 – № 29. – С. 89-91.
- 4Горячев А. В. О понятии «информационная грамотность»/ А. В. Горячев // Информация и образование. – № 8. – 2001. – С. 14 – 16.
- 5Гальчевська О. А. Переваги використання системи Google Scholar у наукових та науково-педагогічних дослідженнях майбутніх докторів філософії / О. А. Гальчевська // Медіасфера і медіаобразование: специфика взаимодействия в современном социокультурном пространстве. – Могилев: Могилев. институт МВД, 2015. – С. 91-95.